

KUMEKUCHA

Forsidebillede:

SUPERBEE træner Mgeni sammen med Donge biavlgruppe. Den udleverede manual hjælper biavlerne til at formulere spørgsmål, som så stilles til trænerne under deres besøg i grupperne.

Bagsidebillede:

Log hives ophængt i Baobabtræ i Mafufuni området

Udgivet af **DANTAN**

Dansk-Tanzaniansk
venskabsforening
Smallegade 42
2000 Frederiksberg.

Bankkonto 8401-1067893

Merkur bank

www.dantan.dk

KUMEKUCHA redigeres af
mediekomitéen.

Tryk **Narayana Press**

DANTAN blev stiftet 21. maj 1980
med det formål at fremme kontakt,
forståelse og samarbejde mellem Danmarks og
Tanzanias befolkninger.

Årskontingent er for
enkeltmedlemmer 200 kr., og for
studerende og pensionister 100 kr.

Tanzanias Ambassade

Näsby Allé 6
183 55 Täby
Stockholm, Sverige.
tlf.. +46 8 7328310
mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

Bestyrelsen

formand, Jesper Kirknæs, Smallegade 42
2000 Frederiksberg, tlf.: 38100110
jesper@dantan.dk

næstformand, Bo Bramming, Nelliikevej 3
2830 Gentofte, tlf.: 28920682
bobr@mming.dk

kasserer og medlemssekretær, Klavs Heebøll, Tjørnegade 9
2200 København N., tlf.: 28604247
klavsheeboell@hotmail.com

Ole Hertz, Gudhjemvej 50
3760 Gudhjem, tlf.: 56485428
olehertz@post.tdcadsl.dk

Jan Mallan, Uggeløse Bygade 64
3540 Lynge, tlf.: 60788035
jan@mallan.dk

Steen Pedersen, Weidekampsgade 65
2300 København S, tlf.: 50526318
steenp@youseeme.dk

Suppleanter

Preben Bundgaard,
Kim Jørgensen fra Håndværkere uden Grænser,
Birthe Kirknæs,
Monica Mahona,
Hassan Mbamba,
Erik Thorbjørn Nørremark fra Ulandsforeningen for
Bæredygtig Udvikling,
Lise Rievers,
Ali Talib,
Fadya Wathne fra TANDEN,
Poul Wathne,
Sidsel Selemen Wolthers.

The SUPERBEE Team - Zanzibar

Mgeni Rajab Mgeni
Trainer,
Unguja South

Salum Rashid Juma
Trainer,
Unguja South

Mwajuma Haji
Ussi
Trainer,
Unguja North

Abdul Barwan
Abdallah
Trainer,
Unguja North

Maulidi Yussuf
Hamdu
Coordinator,
SUPERBEE,
ZAIWEDA

Ibrahim Khator
Kombo
Chairman,
ZAIWEDA

Salim Saleh Omar
DANTAN
Representative

For at promovere SUPERBEE sponsorerede
vi 20 løbere til Half Marathon i Zanzibar

SUPERBEE

Improving livelihoods in Zanzibar by the development of sustainable beekeeping

SUPERBEE projektet.

Bevillingen til DANTAN's nye miljøprojekt blev godkendt midt i 2011 af Projektrådgivningen, som nu hedder CISU - Civilsamfund i udvikling.

I stedet for den hidtidige praksis i den slags projekter, hvor der afholdes workshops for et større antal deltagere, som får betalt transport og "sitting

En meget vigtig del af arbejdet er, at forklare det vigtige i at bevare bierne, når der høstes honning og hvordan man kan forbedre produktionen uden de store investeringer i "moderne" stader og slyngemaskiner, som hidtil har været et uopnåeligt mål. Betydningen af biernes rolle i bestøvningen er der heller ikke den store bevidsthed om, så det indgår også i undervisningen sammen med advarsler om brug af sprøjtegifte.

Trænerne skulle bruge de første måneder på indsamling af baseline data og påbegynde arbejdet med bigrupperne i marts 2012.

Problemer på Pemba

Ved den planlagte field visit i april/maj på Pemba viste det sig, at den ene træner var fraværende og den anden ikke udviste det store engagement. Derimod erfarede vi ved besøg i grupperne på Unguja sammen med trænerne, at dér var mere styr på tingene.

Vores lokale koordinator meddelte i marts, at hun ville være fraværende i 3 uger på grund af sygdom i familien. Desværre har vi ikke hørt fra hende siden og ZALWEDA's sekretær overtog ansvaret indtil organisationen havde overstået valg af ny bestyrelse, som var fastsat til maj. Det blev dog udskudt flere gange, men endelig i oktober blev der valgt ny bestyrelse.

Den nye formand og nyvalgte koordinator, som vi arbejdede sammen med i Zanzibar i oktober og november, udviser en ansvarlighed, kommunikationsevne og forståelse for organisationsudvikling, som er lovende for det videre forløb af projektet.

Under introduktionsseminaret i december blev der også vist alternative bistader og bidragter, som man selv kunne fremstille. På en efterfølgende workshop blev den nye arbejdspraksis diskuteret med trænerne.

Efter udvælgelse af 4 trænere og faglige seminarer i december 2011 for trænerne og den lokale koordinator med deltagelse af omkring 20 deltagere fra vores Zanzibar partnerorganisation ZALWEDA og Zanzibar Beekeeping Association ZABA, blev der valgt 10 bigrupper ud på Pemba og 10 på Unguja, - de to hovedøer i Zanzibar, - som målgrupper.

Vi arbejdede også sammen med ZALWEDA i SUPERGAS projektet og det forventes fra CISU, at man fortsætter med samme partner af hensyn til kapacitetsopbygning og samarbejdsrelationer.

allowance" med mest teoretisk undervisning og i bedste fald en opfølgning et eller to år efter, - er dette projekts praksis, at det er trænerne, der besøger målgrupperne med flere besøg hver måned efter en fastlagt plan afhængig af gruppens erfaringer og det sæsonbetingede arbejde med bierne. Det er vigtigt at få trænerens kontakt til bigrupperne gjort partcipatorisk, erfaringsbaseret og praktisk orienteret. Der er indkøbt 2 motorcykler og 2 små biler til trænerens transport.

Alle grupperne modtog også 2 "top bar" bistader som eksempler på et alternativt stade og en værktøjskasse, så de selv kunne bygge flere, samt røgpuster og beskyttelsesdragter og en god illustreret manual på Swahili med laminerede sider.

Under rundturen i bigrupperne i april var der stor interesse for Ole Hertz' demonstration af, hvordan man kunne fremstille velduftende cremer baseret på bivoks. Trænerne var også glade for at erfare, hvordan der kunne undervises praktisk istedet for den vante teoretiske tilgang.

Donge bigruppe, som også fremstiller egne Top Bar Hives .

Alle fire trænere har adgang til computer og internetforbindelse for at kunne videresende månedlige rapporter om deres arbejde og de udfordringer, de møder i grupperne. Alligevel var kommunikationen med Pemba mangelfuld. ZALWEDA har ikke kontor på Pemba og Department of Forestry and Beekeeping, - som trænerne også er tilknyttet, - har ikke udvist den interesse, som vi havde taget for givet.

Den midlertidige koordinator forsøgte at følge op på arbejdet på Pemba, men

Inspektion af bistade i Fujoni og maling af bistader i Kitogani, hvor gruppen selv har lavet 5 bistader efter manualen.

kommunikationen var svær og rejser til Pemba er dyre. Vi havde satset på kontakt gennem e-mails og mobiltelefoner som alle har, men der var hele tiden uklarhed om, hvad der faktisk skete på Pemba.

Lige før vores field visit oktober/ november 2012, meddelte den ene af trænerne på Pemba, at han skulle på et 2 års kursusophold i

Tanzania og det var ellers den træner, der bedst levede op til vores forventninger. Vi havde derfor et møde med den tilbageblevne træner og gjorde ham klart, at han skulle anstrenge sig ekstra for at udføre sit arbejde med træning af bigrupperne og leve op til aftalen om rapportering, da vi ikke havde modtaget rapporter etc. fra ham siden projektets start. Vi bad også om CV'er fra Pemba på mulig erstatning af den manglende træner. Efter en uge modtog vi en mail fra træneren, hvor han meddelte, at han ikke kunne leve op til ansvaret og ville forlade projektet.

Sekretæren i Mafufuni fortæller om gruppens arbejde

Koncentrering af aktiviteterne til Unguja

Vi var nu i den situation, at begge trænerne var væk og ét år af projektperioden var forløbet uden megen aktivitet på Pemba og var derfor enige med ZALWEDA i, at implementering på Pemba var for kompliceret og at vi skulle koncentrere vores aktiviteter på Unguja, hvor 2 nye trænere blev valgt til 10 nye bigrupper. Dette skete også i konsultation med ZABA, Zanzibar Beekeeping Association.

De 10 bigrupper på Pemba har stadig gavn af udstyret fra projektet og der er andre biavlprojekter på øen, så Pemba bliver ikke efterladt uden støtte til sektoren. Community Forestry Pemba, CFP arbejder med 7 grupper og World Bank støtter gennem TASAF, Tanzania Social Action Fund flere mindre biavlprojekter. CARE har også været aktiv i biavl på øen.

De to nye trænere er erfarne bifolk. De blev sat ind i baggrunden for projektet og den valgte arbejds metode sidst i november og begyndte arbejdet i januar med involvering af de 10 grupper og distribution af 2 bistader til hver som eksempler samt

velforsynet værktøjskasse, så man selv kan bygge flere, beskyttelsesdragter, røgpuster og en god manual på Swahili. Samtidigt indsamler de baseline data over de nye grupper, der nu også omfatter en gruppe på Tumbatu, en mindre ø nordvest for Unguja, som ikke har været omfattet af denne slags initiativer før.

Indsatser 2013

Efter ønske fra grupperne selv, er der udarbejdet en plan for udveksling af erfaringer grupperne imellem ved gensidige besøg i biaktivitetsperioderne. Vores samarbejde med Bees for Development har foreløbigt resulteret i en Market Survey gennemført ved hjælp af spørgeskemaer. Dette lægger op til planlagt BfD trænings workshop i 2013 for opkøbere og sælgere af biprodukter, som også omfatter møder med bigrupper i Zanzibar for at diskutere marked og kollektiv pakning og markedsføring. I løbet af året skal der også gennemføres en evaluering af projektets praksis og foreløbige resultater. Her skal der tages hensyn til den nye situation forårsaget af et års problemer på Pemba og 10 nye grupper og 2 nye trænere på Unguja og Tumbatu.

Jesper Kirknæs

Bistadernes mål er vigtige,- indgangshullet skal være 10 mm.

Udtagning af bitavler med honning fra log hive i Ukongoroni

Turisme med uddannelse og socialt engagement

Min første rejse til Tanzania fandt sted i 2005, da jeg skulle arbejde som underviser på den dengang nystartede Zanzibar Højskole. Tidligere havde jeg, som studerende og underviser, rejst meget i Mellemøsten, men det jeg oplevede i Tanzania bed sig fast i mig på en ny måde. Det var ikke bare en intellektuel nysgerrighed, der drev mig, som i mit forsøg på at gennembyrde den fremmedgjorthed, jeg følte, stillet over for de mellemøstlige kulturers umiddelbare og inspirerende uforståelighed. Tanzania satte sig fast i mig på en anden, mere kropslig, uafrystelig måde, som en følelse af at have lagt øret til selve livets pulsår.

Når jeg i dag i eget regi laver uddannelsesrejser til Tanzania og underviser mine deltagere i forskellene (og lighederne) mellem deres egne og deres værter historiske og kulturelle programmer (en art komparativ antropologi, som skal optimere deres mulighed for at få mest muligt ud af deres rejseoplevelse), gør jeg et relativt stort nummer ud af at identificere og udrede de forestillinger, som ofte determinerer de fleste almindelige førstegangsrejsendes tilkøkkelse til Afrika (mig selv inklusive).

Vi tiltrækkes ofte af Afrika, præcis fordi det på mange måder forekommer radikalt anderledes, end det vi er vant til, og fordi det (med rette eller urette) fremstår i vores bevidsthed som et billede på nogle værdier, der er undertrykt i vores egen kultur eller vores egne liv, eksempelvis naturtæthed, fællesskab, tid, afslappethed, sensualitet eller blot en oplevelse af øget handlekraft. Vi drages ofte mere af forestillingen om det, vi (bevidst eller ubevidst) selv savner og af forventningen om, at dette savn eller denne eksistentielle mangel kan realiseres i det fremmede, og ofte er det i højere grad dette, som driver os mod Afrika, end det er nysgerrighed efter indsigt i, hvordan denne del af verden er i sig selv.

Det kan være drømmen om at kunne gøre en forskel. I Afrika er det ofte let at gøre en forskel for andre, en berusende suspension af den afmagt, man kan føle derhjemme stillet over for en social og politisk virkelighed, der ofte synes determineret af kræfter langt uden for individets rækkevidde. Vores relative rigdom giver vores gode vilje ben at gå på. Vi kan pludselig gøre det gode, som vi gerne vil.

Og i Vesten er vi kommet til en forsinket erkendelse af, at vores intense industrialiserede udnyttelse af naturens ressourcer styrer os mod et økologisk kollaps, og samtidig har urbaniseringen fjernet de fleste af os fra den natur, vi rent biologisk er en uadskillelig del af, og fysiske omgivelser. Derfor drømmer vi ofte (med fortrydelsens styrke) om 'uberørt' natur og 'naturlige' mennesker.

Og virkeligheden former sig ofte efter vores forestillinger. Der er jo penge i at sælge folk deres egne drømme. For vores økonomiske overmagt formår ofte at gennemtvinge (en forvrænget) virkeliggørelse af disse forestillinger i form af naturparker (der tømmer for mennesker, med Serengeti og Ngorongoro, som de mest berømte eksempler) eller i form af udklædte og til lejligheden glade og ukomplicerede lokale, der midlertidigt afklæder sig deres moderne bekymringer sammen med deres vestlige tøj og opfører danse for at imødekomme turisternes forestillinger, selv om disse egentlig intet har at gøre med den lokale virkelighed.

Og langs kysten slikker vi sol på strande, der hver morgen bliver fejlet for alle opskyllede spor af den omkringliggende verdens overproduktion af affald, så de kan fremstå tilstrækkeligt rene og oprindelige til at bistå turistens forestilling om, at der i Afrika stadig findes et sted, der er så langt tilbage i forhold til civilisationens hærgen, at det stadig er muligt at undslippe den – i det mindste midlertidigt.

Vores fundamentale uvidenhed om Afrika bidrager meget belejligt til denne proces

Afrika er for de fleste et stort hvidt område på deres indre verdenskort, og så meget desto bedre egner det sig som lærred for vores egne projektioner. Vi har ofte ingen reel viden, der gør modstand mod vores forestillinger om det store 'mørke' kontinent. Og hvis vi ikke gør os umage for at bryde ud, kan vi nemt rejse rundt i en uendelig bekræftelse af vores egne indre forestillingsverden.

Mine egne oprindelige forestillinger kan bedst beskrives som en collage domineret af billederne af den etiopiske sultkatastrofe i firserne og af Meryl Streep og Robert Redford med rødvin og rejsegrammofon omgivet af en tilsyneladende uendelig, uberørt skønhed. Et billede, der i sig selv er en betegnende stereotypisk opdeling i et hvidt glansbillede af det naturskønne Afrika (oftest uden afrikanere) og et sort kaos af lidelse og afmagt. Heldigvis er virkeligheden den bedste lærer.

Jeg har nu i 5 år drevet virksomheden ACCESS, som har fået betegnelsen: ikke 'Den' men 'En Rejsende Højskole i Afrika' – muligvis et belastet navn, men ikke desto mindre den mest præcise betegnelse for, hvad virksomheden foretager sig. Vi rejser rundt i Tanzania med grupper af unge danskere og er drevet af en helt fundamental ambition om at rive alle disse forestillinger ud af vores øjne og af en nysgerrighed efter at forsøge at forstå den lokale virkelighed på sine egne præmisser.

Jeg betegner virksomheden som en højskole, fordi dannelse og uddannelse er grundelementet i den oplevelse, vi tilbyder vores deltagere. Vi er naturligt nok en rejsende højskole, fordi vi ikke er bundet til et enkelt geografisk sted – alle steder er vores klasseværelse – og vi kan flytte dette klasseværelse alt efter, hvor vi føler, vi kan lære mest.

Hovedelementet i vores aktiviteter er undervisning, trekking med telt gennem

bl.a. Usambara Mountains, Great Rift Valley og Kilombero River (med kano) og et afsluttende ophold på Zanzibar. Og efter at have etableret mere vedvarende relationer med vores værter, de steder, hvor vi er vendt tilbage gang efter gang, er vi nu begyndt at opprioritere vores sociale engagement.

På vores treks ned i Great Rift Valley har vi nu i flere år besøgt en lille lokal førskole ledet af frivillige kræfter, som imponerede med den omsorg og dedikation, som lokalsamfundet gennem deres lærerinde udviste i forsøget på at give deres børn de bedste forudsætninger for at lykkes i et meget trægt uddannelsessystem. Børnene får undervisning i Swahili, så de har en bedre mulighed for at blive optaget i Primary School, tidligt nok til ikke at være bagud eller falde bagud, da undervisningen i det offentlige skolesystem foregår på Swahili og masai-børnenes modersmål er Maa.

tilbage til skolen, kan hun, udover selv at have fået flere muligheder i sit eget liv, give denne gave videre ved at lære eleverne på skolen engelsk. Støtteforeningen har desuden betalt for materialer til konstruktionen af 60 individuelle skoletavler, som ACCESS' deltagere har konstrueret og malet i fællesskab med børnene.

Konstruktionen skulle gerne generere følgende fordele:

Virksomhedens deltagere får muligheden for og glæden ved at interagere med lokalsamfundet og skolen på en måde, der understøtter deres positive erfaringer med og dermed disposition for at gøre en forskel i andre sammenhænge. Støtteforeningen har ingen udgifter til andet end mad og undervisningsmaterialer, da rejse, indkøb og kontrol varetages af virksomhedens repræsentanter, som alligevel skal til Tanzania. 100% af medlemmernes bidrag kan derfor gå til mad og undervisningsmaterialer.

Udfordringen er selvfølgelig at lokalisere de specifikke aktiviteter, som er til reel og vedvarende gavn for de givne lokalsamfund og ikke bare gennemføres for at pleje deltagernes moralske selvfølelse.

Men jeg tror på, at undervisningsdelen af deres rejseoplevelse gør denne forskel synlig for dem. Jeg håber, at de ikke længere oplever, at afrikanere har brug for at blive 'reddet', men derimod at mange mennesker kan have stor gavn af en praktisk håndsrækning. Men jeg ved med sikkerhed, at mine deltagere rejser hjem med en uforglemmelig oplevelse af at have gjort en lille, men meget reel forskel, og at små forskelle betyder noget. At lave en tavle til et skolebarn eller at plante et træ er givet meget symbolske handlinger, men også helt konkrete.

Mads Nepper Christensen.

Efter at have forsynet skolen med rudimentære undervisningsmaterialer som kuglepenne og kladdehæfter, blev vi opmærksomme på, at vi ville kunne hjælpe mest effektivt ved at sørge for skolemad, og besluttede i sommeren 2010 at betale for både undervisningsmaterialer og skolemad, så de mellem 50- og 60 børn, der går på skolen, får et dagligt måltid mandag til fredag i forbindelse med undervisningen.

Vi har nu oprettet en decideret støtteforening til skolen, ACCESS Friends, med små 100 medlemmer. Medlemmernes årlige bidrag på 120 kroner betaler for skolemaden og undervisningsmaterialer til børnene - og har for nylig givet overskud til at sende den lokale lærerinde på 3 måneders engelskkursus i Arusha. Når hun vender

Aktiviteterne bidrager til virksomhedens trivsel, som garanterer en kontinuerlig strøm af besøgende og midler. Lokalsamfundet får støtte til mad, undervisningsmidler og opgradering af deres undervisningskompetencer.

Samtidig er vi så småt gået i gang med et træplantningsprogram samme sted. I sommer plantede vi således 160 akacietræer, og planlægger at gøre dette til en tilbagevendende del af vores aktiviteter, og gerne øge antallet af træer i takt med, at vores logistiske kapacitet vokser i form af vandtanke og specielt transport af vand (vi skal bruge en lille lastbil).

Vores ambition og håb er at udvide vores sociale engagement til at omfatte aktiviteter alle de steder, som er blevet en fast integreret del af vores rejserute.

In the Name of Tourism for All

Nearly three years ago I made the decision to move to Zanzibar with my baggage and a vision of building a bridge between two worlds that I consider being equally my homes.

With my living and working experience worldwide, born and bred in Copenhagen, Denmark and with parents originating from Zanzibar - travel and tourism has become my daily food.

It's no surprise that from a young age I knew deep down that I would some day like to marry these two vastly different worlds, where both sides could learn and benefit from each other.

Fast-forwarding the time, I arrive in Zanzibar and immediately I am swept away by the warm sun, the aroma of the spicy air and the charm of its people. I instantly congratulated myself for having made the right choice.

Approximately two years after my arrival in Zanzibar and after working a stint with few locally based tourism companies, my dream of entrepreneurship blossomed into reality. With a background in tourism, I realized very early on that sustainable tourism was the vision I had always carried with me.

The name Zanzibar has to many an aura of romance and magic. Its pristine, palm fringed beaches, its ancient historical town, its varied culture and ethnicity are dream evoking. But, of course there is more to be done. Its potential as a tourist destination which has so far not yet been fully exploited through some attempts are discernible to turn it into a fully pledged tourist paradise.

The tourism industry is still in its infancy. Most locals do not seem to grasp what is going on or to understand what the industry is all about. The main aim of introducing tourism on the archipelago as in many other island destinations is to attract foreign exchange as well as replacing moribund traditional industries like fishing and agriculture with tourism.

Tourism of course gives a much needed boost for the national economy though the equation is not equally balanced. Through extensive research I had done prior to moving to Zanzibar, I discovered that many locals were almost unaware of what tourism really is and how they were meant to benefit from it. It seems that only those directly involved in the industry see the advantages. The rest of the population is rather oblivious of them.

I couldn't help take all this into consideration as I was formulating the concept for the destination management company. I naturally used a decade of

travelling experience in different corners of the globe to create something unique. It was at the "right time and place" that Grassroots Traveller was born.

I obviously used my academic background in International Tourism Management, to form a company that went that step further. The idea is to create holidays that would bridge the two worlds i.e. holidays with a purpose. More importantly, the holiday should reflect on the tourism industry as a way of assisting in developing the path for sustainable tourism in selected areas.

We are therefore actively involved in various community-based activities, not entirely for the profit motive, as our way of positively contributing to the local communities as well as raising awareness of the importance of sustainable tourism. Whilst working as the General Manager for a luxury tour operator on the island, I found myself actively involved in volunteering work. I became a member of the Drug Free Zanzibar organization, where I also volunteer at the Sober Houses. I am also currently the chairperson and co-founder of The Panje Project, a Zanzibari NGO working with the local community in the village of Nungwi, to improve the quality of life of the local youth through educational empowerment. I am also a founder member of the Association of Women in Tourism Tanzania (AWOTTA) as well as an Executive Committee member of the Zanzibar Association for Youth Education & Empowerment (ZAYEE).

With my first hand experience of working with the local communities, I carried with me the values and experiences to Grassroots Traveller.

The 'Grassroots Experience', aims

to build a direct bridge between the local communities and the tourism industry, providing direct labour and improving the livelihoods of locals at destination, ultimately through educational empowerment.

Our priority is to foster and to encourage the benefits of tourism by including all relevant local stakeholders in our business strategies wherever possible.

We also make sure that our local as well foreign suppliers and partners subscribe to our ideas - by educating them about Grassroots Traveller's strive for on-going sustainable developments as well as welfare improvement through tourism. We also support and raise awareness of Responsible Travel. Travellers who wish to travel responsibly, are about respecting the local culture, beliefs, population and environment.

To honour our principles, we have recently introduced a new program called "Travel for Peace" with Grassroots Traveller. The aim of this program is to incorporate leisure travel with community-based projects such as The Panje Project and the Sober Houses amongst others in Zanzibar.

Nowadays, the most common practice amongst youth especially, is volunteering whilst travelling, to use a more contemporary term: voluntourism. It has become a well-known practice for college and even university students worldwide to engage in volunteering work whilst travelling. In fact this is probably the most sought after experience. Not only does it boost one's self confidence but it also offers an opportunity to gain a better understanding of the world as well adding a plus point in one's CV, though most significantly it helps fulfill the yearning for "doing something good".

There are hundreds of organizations that offer these experiences, but one must choose with care. Some volunteering holidays have been known to go terribly wrong. As much as one needs time for choosing the perfect holiday destination, one must equally spend as much time choosing the "right" volunteering program. As a rule of thumb, we must all garner as much information about the host country as we possibly can prior to setting off. Some might argue

that voluntourism goes hand in hand with tourism sustainability because it contributes to positive development. This can have a significant level of economic and social benefits to the host country, provided the volunteers are qualified and will some way benefit the local communities. Simultaneously, it would offer the opportunity for volunteers to be exposed to a rich cultural experience, where interaction will be encouraged on both sides.

Zanzibar has become a popular destination for many tourists, attracting an abundance of expertise and skills to the archipelago, which could be harvested to empower the local communities. The Travel for Peace program aims to utilize tourism as a tool to educate the community by encouraging volunteers who are travelling to or through Zanzibar to get involved. As well as facilitate friendships between visiting tourists and the local communities.

One of the on-going volunteering projects in Zanzibar that has blended leisure with volunteering, is The Panje Project located on the North coast, in the fishing village of Nungwi. The project is the brain child of locals themselves, their aim is to raise the educational level of the youth whilst fostering a better understanding between them and their visitors, in the name of "tourism for all". The aim is to apply the visitors' know-how and skills to create an experiential learning process for the youth and the visitors – where both parties would learn from each other. The main focus is to practice pedagogical teaching methods that will allow the youth to learn through experience. This opportunity also allows visitors to enter the world of the locals in a more comprehensive manner rather than just being a "tourist".

Additionally, there are similar projects that focus on empowering individuals such as the Sober Houses. These are a network of rehabilitations centres that were introduced by a former addict in Zanzibar due to the rising number of drug addicts and the prevalent use of hard drugs in Zanzibar.

Sober Houses are managed and run by former addicts themselves with few resources to rely on in the upkeep of the centres. It is simply addicts helping addicts. They truly believe in society that inspires and empowers recovering individuals to become responsible, productive and acceptable members of the society. Most of the recovering addicts have vast natural talents – be it carpentry, tailoring, painting and many more craftsmanship. These talents serve as an excellent way for visitors and locals to interact whilst exchanging their common interests in arts and crafts.

We truly believe that certain knowledge can only be acquired through travelling. With knowledge comes understanding and with mutual understanding between visitors and the local communities, together we can encourage deeper travel, where human interaction and sharing are at the heart of genuine travel – removing all boundaries – it is deep, easily sensed, and universal. A common language we all speak – the language of kindness! Some might ask why we do this? It is very simple – we have a passion for travelling and more importantly a passion for authentic travel experience.

Through the Travel for Peace program visitors as well as locals are able to learn from each other. Sharing experiences and life stories, is one of the fundamental laws of human interaction. With our different lifestyles, we are bound to learn from each whilst exchanging our life experiences and our know-how. Our program offers adventurous travellers the opportunity to take that step further – to experience destinations on a more humanitarian level.

To have the opportunity to work side by side with locals who make a difference in their communities or have the unique opportunity to see places from a less touristy point of view. Travel is an act that all humans have in common, from our forefathers, explorers and alike. It is what connects us as humans, we learn about others and most importantly through travelling we learn about ourselves. Some travel for leisure, business, religious purposes and other for pure curiosity. The latter in my opinion is what creates the sizzling side of travel – when one connects with oneself and the environment. Taking it all in and learning from the people, culture, attitudes – probably one of the greatest gifts to mankind. This is why at Grassroots Traveller we believe in the core essence of sustainable travel that encourages and fosters the socio-economic and socio-cultural benefits

of tourism among the local communities whereby visitors would also depart with life changing experiences. The tourism sector is an industry like any other that calls for knowledge and awareness - that would in turn bring positive changes. Changes that should benefit "all" whether it is directly or indirectly but the goal is to involve everyone where possible.

Zanzibar has an abundance of natural flora & fauna, interesting history, exotic culture and a lot more - that can help attract visitors to our home. Though at times,

travel media can hoodwink the unwary, promising everything between heaven and earth. We want to believe the picturesque advertisements that we are bombarded with day in and day out. Be it cuisine, scenery, accommodation and what have you. It all just looks perfect. Though it does not always measure up to that urge to get to know a place on a deeper level. There is always a missing link!

The missing link to me is your host, not someone you pay to show you around but perhaps an unexpected friend. It's unlikely to know anyone everywhere we go. But at times it takes a little less effort than we think to strike friendship with someone local.

Through sustainable travel, together we could decrease that missing link! Ideally, we would like for locals and visitors to look back on their shared experiences and see the faces that inspired them to think outside of the box and have enriched their lives.

It would also allow the young generation and generations to follow, to reap the benefits of tourism in a positive way.

Zanzibar Outreach Programme,
www.zopzanzibar.com
Friends of Zanzibar Women Sober House,
www.friendsofzwsh.webs.com

Hafsa H. Mbamba
hafsa@grassroots-traveller.com

Zanzibar Island Run

On Sunday December 2, 2012 the inaugural Zanzibar Island Run Half Marathon and Fun Run was held around and through the streets of historic Stone Town, UNESCO Heritage town on the island of Unguja, Zanzibar.

As one of the key organizers, I asked myself many, many times over the preceding months "What was I thinking to say "Yes" to help out with this event?" The idea formed over a cup of coffee with a friend, who said, "Hey, we should organize a fun run." We mentioned it to another friend and he said, "It should be a Half Marathon, 21.1km -there are three annual half marathons in mainland Tanzania, but there is never anything happening in Zanzibar", our athletic friend elaborated.

So now there was 'going to be something', and I had to help to make it happen. Yikes!

There were many logistics to think about. We took the idea to the local Rotary Club who were completely scared off by thoughts of having helicopters on stand-by for medical evacuation and the likes (healthcare, and in particular, critical healthcare are sadly lacking in Zanzibar). We were advised this wasn't required in the end, thank goodness; it seems full marathons, at 42km, are where the risk really lies – needless to say, we won't be holding a full marathon anytime soon – we'll keep with our happy 21.1km distance.

Zanzibar Athletics Association were very happy to partner with the Island Run Committee to help us make the event happen – it seems they lack funding to run such events themselves. Along the way we found they are very limited by access to professional athletics equipment – even stop watches and distance measurement items were an issue.

Raising the cash to run the event was challenging and it was interesting to see an island so geared towards international tourism not so interested in supporting an event which could in the long run increase tourism, not to mention just turn out to be plain old good fun for locals. We badgered tourism investors to enter corporate teams who would run in their business tee shirts as a team motivator for months, as well as other large well established businesses on the island. In the end, successful local investors were the one's who took up the

idea most readily and really got into the spirit of the event. A few hotels participated, but we hope lot's more will jump on board in 2013.

Island Run began and finished at Amaani

Stadium, on the outskirts of Stone Town. At 7am on a warm sultry morning the starter's gun sounded and a pack of 380 runners were off, pouring out of the stadium like a flowing river and onto the course, to run through villages, alongside beaches, through to Stone Town and along it's harbour front park and past historic buildings. The relay change over point at 10km was directly in front of the Old Portuguese Fort in beautiful Forodhani Gardens and this was a favourite spot for locals and tourists alike to watch some of East Africa's serious elite runners fly past as if they had wings compared to all the social runners trailing along behind. The winner crossed the finish line in one hour and three minutes – pretty fast. Fastest man of Zanzibar Island Run goes to XXX from xxx. There was a women's category and disabled category too, and the 5km Fun Run and Walk for Health drew locals out for a very social occasion. Particularly exciting was to see so many local women embrace the opportunity and complete the 5km in full hijab in the summer heat.

The Island Run committee saw the event as an opportunity to raise the profile of fitness and health for locals, and to give people who do run something to train for. As an added benefit, it was a 100% charity event, with 50% of profit going to The Zanzibar Outreach Program, to particularly help with the rehabilitation of accident victims. The other 50% of funds raised went to The Creative Education Foundation of Zanzibar, a grassroots project aimed at building teaching capacities and providing education for children from disadvantaged backgrounds. A total of \$1000 USD was raised for each charity, which was not bad for a first effort. For all the difficulties in organizing the day, in the end it was a huge success and is

sure to increase in scale and sponsor participation next year. Our little Island Run Committee of only four found ourselves suddenly overrun by interest for next year's event.

In retrospect, some things could have been done better, and Island Run will look at this annual event as a capacity building opportunity to ensure the race remains a success. Sometimes, I really believe Zanzibar is the 'inverse world' so it's amazing that we even managed as well as we did. To have 380 very happy runners, and a bunch of government officials beaming with pride is a winning moment, and a ray of light in all of the usual frustrations of trying to achieve something in this tiny developing island. Somehow lot's of things can go wrong in Zanzibar, and the dream rarely overlaps with the reality, but this time I think we really pulled it off. Details like time keeping need to be improved, but access to chipped time technology will improve this, and give Zanzibar Athletics' Association the capacity to run more events, or even allow us to register the event on the international marathon calendar. There is already talk of an Ironman Triathlon taking place next June here on our little island, so hopefully Zanzibar will one day be a serious contender in international athletics events.

As always, we couldn't have managed this event without our sponsors and all of those who volunteered and participated on the day. It's great to see the community spirit is alive and well in a place where daily life for so many is still such a struggle.

To find out more about Zanzibar Island Run go to www.facebook/zanzibarislandrun or www.zanzibarislandrun.com Learn more about The Creative Education Foundation of Zanzibar, at www.cefzanzibar.com Find out about the Zanzibar Outreach Program at www.zopzanzibar.com

About half of those completed a 5km Fun Run and the rest were to complete the 21.1km Half Marathon course as either relay teams or solo runners. The event attracted runners from Kenya and Mainland Tanzania – there was even one entrant from Uganda. Lots of expatriate residents from Dar es Salaam took the two hour ferry ride over to Zanzibar and made a weekend out of it, recovering afterwards on white sandy beaches lapped by the Indian Ocean.

Judi Palmer,

Zanzibar Island Run Committee Member

Frivilligt engagement på Heri hospitalet i Kigoma.

Landsbyhospitalet Heri blev grundlagt i 1947 af en amerikansk læge og en dansk sygeplejerske.

I 2005 besøgte min kone Marianne og jeg hospitalet hvor min ældste storebror arbejdede som læge. Han var på det tidspunkt næsten 78 år og havde været fuldtids ansat i 12 ½ år. Hans afløser dr. Rocero var på besøg og jeg lovede at komme tilbage når jeg var gået på pension som overlæge i Danmark.

Siden januar 2007 har jeg hvert år arbejdet som frivillig ulønnet kirurg på hospitalet og kom hjem fra det sidste besøg d. 9. april 2012.

Hospitalet ligger i den fattigste vestlige del af Tanzania, 65 km fra den større by Kigoma og få km. fra grænsen til Burundi. Det ligger i 1400 meters højde og der er 80 senge. Det modtager akutte og elektive kirurgiske og medicinske patienter og behandler også gynækologiske og fødepatienter. Der er et stort ambulatorium og foruden selve hospitalet seks satellit klinikker rundt omkring hospitalet typisk 40-60 km. afstand, som hospitalet bemandet og har ansvaret for.

Hospitalets officielle navn er Heri Adventist Hospital, fordi det er ejet af Adventistkirken i Tanzania men i folkemunde kaldes det blot Heri Mission, hvad det da også hed tidligere.

Befolkningen omkring hospitalet tæller 50 000 mennesker men hospitalet får patienter langvejs fra på grund af den gode behandling, der gives der.

Mine tre ældste søskende er født i Afrika, da mine forældre opholdt sig der i 1920'erne. Hospitalet har elektricitet, men rundt omkring findes der ingen elektricitet. Hospitalet fik et vandkraftværk betalt af Danida og det var bygget, da vi første gang besøgte hospitalet men kom først til at fungere permanent midt i 2006. Siden januar 2007 har jeg hvert år tilbragt tre måneder i Tanzania som frivillig ulønnet kirurg. Min kone, som er specialtandlæge har de seneste tre år tilbragt ca. to måneder sammen med mig på hospitalet.

Det går for vidt at skrive om alt det, vi har sat i gang for at hjælpe hospitalet og dermed beboerne omkring hospitalet, men jeg vil nævne nogle tiltag og også

gennemgå nogle af planerne for fremtiden. Allerede i 2007 fik vi udstyr til at foretage endoskopiske undersøgelser derud. (kikkertundersøgelser af mave og tarm.) Dette udstyr har vi så siden fået suppleret op så vi nu har et fint instrumentarium derude. I år havde jeg et laryngoskop, helt nyt, som firmaet Storchs fra Tyskland via deres danske afdeling, havde foræret hospitalet.

Ultralydsundersøgelser kan også foretages på hospitalet takket være udstyr fra Danmark. Det er foreløbig lykkedes os at få bragt tre containere derud med udstyr og med mange af hospitalets daglige fornødenheder, som vi har samlet sammen forskellige steder fra i Danmark. Vi har en ny container klar, der skal sendes om et par uger.

I december 2009 dannede nogle venner og jeg en støtteforening for Landsbyhospitalet Heri og i øjeblikket nærmer vi os 700 medlemmer. Sammen med ADRA Danmark finansierede vi indkøb af to biler til hospitalet i 2011. De var en nødvendighed for hospitalets fortsatte drift. I år opstillede vi mens vi var derude 19 regnvandstanke på 2000 liter og enkelte større på op til 4000 liter. Vi

fik bygget fundament til tankene og lavet tagrender så man i tørketiden kan anvende det opsamlede regnvand. Inden vi forlod hospitalet købte og betalte vi yderligere ti, som så blev stillet op senere.

Der er et stort behov for ordentlig tandbehandling i området. Den nærmeste ordentlige tandklinik ligger over fem hundrede kilometer væk. Patienterne kan ikke klare rejseudgifterne og i mange tilfælde heller ikke klare betalingen for behandlingen. Vi planlægger oprettelsen af en tandklinik. En del klinikudstyr er allerede på hospitalet og resten vil komme med den næste container. Vi har fået stillet en bygning til rådighed hvor der kan indrettes tandklinik i den ene ende og en absolut tiltrængt øjenklinik i den anden ende. Bygningen er aldrig gjort færdig med lofter døre og vinduer og installationer såsom el, vand og kloak. Vi bliver derfor nødt til at finde godt 100 000 kr. til dette projekt. Vi har kontakt til flere tandlæger fra Danmark, der er villige til at gøre en indsats for at bedre tandsundheden i den del af verden. Vores forening har støttet og

støtter uddannelsen af unge mennesker der ønsker at arbejde som medicinsk personale på hospitalet. Vi håber så også at vi kan finde en egnet ung mand eller kvinde fra lokalområdet som har lyst og mulighed for at uddanne sig til tandlæge og som blot mangler midler til at komme i gang. Vi vil så støtte den person.

Et yderligere projekt vi har på bedding er at skaffe hospitalet et solcelleanlæg til at skaffe elektricitet til hospitalet. I tørketiden er der ikke vand nok i floden til at give elektricitet nok til hospitalet og så ville det være oplagt at supplere med solceller.

Vi er ved at spare op til dette. Vi kan få elektricitet trods manglende vand men det produceres så af dieselgeneratorer og med containeren fra 2011 fik vi bragt to dieselgeneratorer til hospitalet som afløsning for to uøkonomiske generatorer de havde før de nye kom til.

Vi fik i år installeret et solcelledrevet køleskab til hospitalets laboratorium og det fungerer fint. Det var indkøbt hos Vestfrost i Esbjerg og til containerne, vi sender ud, har vi modtaget store støttebeløb fra forskellige fonde og praktisk hjælp til forsendelsen foruden rabat fra Blue Water i Esbjerg.

De ni måneder i Danmark bruges til ferie i vores hus på Samsø. Plejen af familie og venskaber i Tønder og foredrag og præsentationer af vores arbejde forskellige steder rundt om i Danmark foruden jagt på sponsorer til Heri og udstyr vi med fordel kan sende til Afrika.

Det koster 100 kr. om året per person at være medlem af vores støtteforening og ved via vores hjemmeside: www.heri-hospital.dk komme i kontakt med os.

Morten Øster

GREENER CAMP - ZANZIBAR.

The world today is facing a shortage of employment, not only for graduates but also for high school leavers, and those who leave school at early stages, due to many different reasons. Zanzibar, as a small archipelago, is also affected with lack of job opportunities like many other areas on this planet, and the most affected of early school leavers is the female gender.

But here, in Zanzibar now, there are areas that give chances for employment. For instance the hotel industry, but due to lack of mastery of foreign languages, especially English, to many of island school leavers, most of these opportunities are being grabbed by foreigners, either from the mainland or other parts of East and Central Africa.

Some other areas that can absorb school leavers are sewing and cookery. There are 3 schools in these areas that are government owned, and some that are privately owned. Most of these privately owned schools are operated on profit gaining terms. Hence there are a lot of areas that are neglected for the student to get good and reliable training, especially on the practical side, whereby the intake does not consider adequate time of teaching and the availability of teaching aids or the period that the student can have to use them.

Most of these students finish lengthy courses and end up with certificates that hardly show their capabilities on what they have studied or trained for.

A new privately owned training centre is to be opened February 2013 and named GREENER CAMP. The camp will ensure

that these courses will not only be for the attainment of certificates, but to empower the trainees to prove their skills and capabilities for their employers, or their customers when self employed in the long run.

The camp intends to enroll 15 to 30 students to begin with and classes will be of five hours in the morning, so that the tutors will have more control of the class, but also to let the students have ample time on the practical side. Also the availability of enough tools and implements for the trainees is most important.

This new training centre focuses more on empowering its trainees to be self employed to help their families and the government. The camp expects to expand its services depending on the capital generated or on donations available.

The camp will initially conduct, on the sewing courses, drafting, cutting and sewing of ladies and gents attire, and later on the art of embroidery, - machine as well as handmade. The cookery courses will involve the local cuisine, handling of pastry, baking and the art of icing and food decorating. Later on it will also include the continental cuisine.

As the main aim of this camp is to target the lower classes of the society, its expansion will depend on donor groups that could contribute whatever is available to achieve this goal.

Now, after four months of hard struggle, Greener Camp is about to realize its long time dream.

The first phase, a hall, which will be for sewing lessons for high school girl leavers, should be ready by February 2013.

The estimated construction cost of the hall, which is 11m by 3.8 m - 41.8 sq. meters to accommodate the sewing class as well as its workshop, is about US\$ 6,000.

Another area, pending on funded aid, has been allocated for a second phase. This will be for cookery and domestic science lessons, and is estimated to cost around US\$ 8,000.

While waiting for the completion of the hall, a pilot sewing class has been started, comprising of 3 students to determine the pace and a syllabus mode. Two small rooms are being used for this,

one as a classroom and another one as a workshop. Enrolment is expected in February or March 2013.

Making working tables for the classes

The initial enrolment, which will be of young female trainees, shall not exceed 20 persons.

As the aim of the camp is to train and not to teach, academic achievement shall not be the main consideration. The camp believes that practical training helps to achieve more.

The camp also has an agreement with a nearby school, The Willey Academy to train their students in needlework of embroidery and patchwork. Right now the camp has taken the tender for sewing uniforms for the Willey Academy's girl students.

In an open building on the camp premises with a minimal of tools and machines is another ongoing pilot project. Six male school leavers are under training in various fields, including carpentry, electricity, welding and bricklaying. This is also in the way of determining the pace and how they can cope with the training.

The hope of aid in funds and equipment will determine the date of further enrolment for the next year.

We need all possible support from you, - and I take this opportunity on behalf of Greener Camp to thank DANTAN, who has donated various things including sewing machines, tables and chairs and a container for storage purposes. It really gives us the motivation to help those who need it most.

WHATEVER YOU DONATE WILL HELP OTHERS - CHANGE THEIR LIVES FOR THE BETTER.

Thanking you in advance,

Salim Abubakar Bashuaib.
Chairman,
GREENER CAMP ZANZIBAR.

KIHAGA

På trods af at "turistindtaget" over de sidste mange år er kraftigt intensiveret på Zanzibar er det ikke nemt at være selvstændig næringsdrivende, som det hed, da jeg var barn.

Bagsiden af medaljen er nemlig, at alle eller mange, skal leve af turismen enten på den ene eller anden måde, da der stort set ikke finder nogen egentlig produktion sted og man åbenbart satser på at leve af handel og turisme.

Resultatet er, at alle små lokalbutikker efterhånden er konverteret til turistshops. Det medfører en række problemer. Dels er mange forretninger ejet eller lejet ud til "big people" fra Mainland eller til europæere, som fylder mere og mere i gadebilledet, ikke kun som turister, men også som hus-, hotel- og forretningsejere. Et andet fællestræk er, at alle synes at få deres turistvarer fra samme kilde og det ligner i øvrigt det man kan se i Dar, Arusha og andre steder med koncentration af turister. Det er jo ikke befordrende for business. Hvis man tænker nogle år tilbage, var der betydelig færre turistforretninger, plus udbuddet var varieret. Der kom stadig varer ind, som ikke var lavet specielt til turister, men fine traditionelle hus- og køkkenredskaber. Det er næsten forsvundet enten fordi de gamle, som stadig kunne håndværket, er døde, de unge ikke værdsætter det eller ingen gider eller orker at organisere transporten, som er lang, f.eks. fra en landsby ved Tanganyikasøen eller lignende langt væk steder. Synd er det.

En anden ting, som har været på vej i mange år er tøj syet af khanga, som er det stykke stof kvinder traditionelt har brugt som beklædning år tilbage. Det har også spredt sig som en steppebrænd, så man undrer sig over, hvordan producenterne overlever og hvad deres muligheder og betingelser er. Overfladisk set er det hele ens, men hvis man ser sig godt for er der alligevel workshops, som fanger ens opmærksomhed og som jeg får lyst til at vide noget mere om.

Et eksempel er en forretning med workshop, som jeg har handlet i nogle gange. Udenfor hænger et fantasifuldt skilt KIHAGA. I forretningen, som har en hel åben for-front reklameres for færdige

klædningsstykker, men der er også tilbud om tilskæring og syning efter kundens eget ønske.

På mit spørgsmål om hvad KIHAGA betyder er svaret, styrke. Det er ikke Swahili men Bondei, som tales i Tanga regionen. Det er budskabet og skal dække kvalitet, design, service og pris. I forretningen møder jeg designer Mwarabu Ali Said Majondo og får hans historie og baggrunden for hans virke.

Mwarabu blev født i 1973 som én ud af 9 søskende. I hans familie var både far, onkler og brødre skræddere. De syede efter bestilling til både damer og herrer og ikke mindst uniformer.

Mwarabu blev født på Zanzibar, da hans far var i militæret på Zanzibar. Familien tog på et tidspunkt tilbage til Tanga på grund af sygdom.

På trods af familiens baggrund ønskede Mwarabu ikke at blive skrædder. Han fortæller med et skævt smil, at han trods familiens erfaring ikke ønskede at blive skrædder, men lastbilchauffør. Men da ruten gik sydpå til Mbeya, langt hjemmefra, ombestemte han sig og fokuserede nu på at lære så meget som muligt inden for skrædderfaget.

I 1992 tog han tilbage til Zanzibar og startede sin egen forretning. Af anden vej fik jeg at vide, at Mwarabu var den, man gik til, når der skulle sys til de overdådige bryllupper, man holder på Zanzibar med

udstyr, der nemt kan konkurrere med dronningens nytårstaffel. Selv bryster han sig af at have leveret beklædning til First Lady and Miss Zanzibar. Han kan ligesom faderen sy uniformer. Alt dette siger lidt om hans standard.

I tre år arbejdede han i et svensk syprojekt også i Zanzibar og i 2008 tog Mwarabu til Japan. Det forandrede hans forretning, men så vidt jeg kan se også hans liv, da han nu har en japansk kone og et lille barn.

Resultatet blev et samarbejde med en japansk NGO.

Samarbejdsaftalen bygger på, at unge fra udsatte områder, såsom forældreløse eller unge med handicaps, skal trænes i basale syfærdigheder, så de kan få et job og klare sig selv. Den japanske NGO købte huset til forretning i stuen og workshop i to etager. De investerede ligeledes i industrisymaskiner.

KIHAGA har 6 skræddere ansat og de er med til at træne 5 unge. De unge arbejder sammen med eller ved siden af de professionelle skræddere. De kan være i

projektet i 6 måneder.

Siden oktober 2011 har de haft 16 elever.

Erkendelsen er, at mange, rigtig mange unge, som ikke får muligheden for at komme på college, har store problemer i dagens Zanzibar. Det siges, at Zanzibar har en ungdomsarbejdsløshed på 80%. En anden kendsgerning er, at i Afrika som sådan, er 60% af befolkningen under 20 år. Så der er nok at tage fat på. Derfor er jeg enig, når Mwarabu pointerer, at det at besidde færdigheder og oplevelsen af, at kunne klare sig selv, er vigtigt og vil være en hjælp i kampen mod fattigdom og for overlevelse. Han har selv taget turen og véd, at man ikke får noget forærende. Det er op ad bakke og alle tiltag er vigtige.

Jeg ønsker KIHAGA held og lykke,- det bliver ikke nemt, for konkurrencen er benhård.

Birthe Kirknæs

Kanga Kabisa 2005 til i dag - om at starte en virksomhed i Zanzibar

Denne artikel skal handle om, hvordan det er at starte en virksomhed i Zanzibar. For at komme til det emne, ønsker jeg at tage en lille omvej over min iværksætterhistorie på disse magiske øer.

Jeg gad nok vide, om det var det værd, og nogle gange jeg er overbevist om, at det var det ikke. Men for det meste, er jeg meget glad for det, vi har gjort, og hvad vi fortsat gør.

nogen fornemmelse af tid, men jeg var overbevist om idéen, og at det kun var et spørgsmål om kort tid, før succesen var en kendsgerning. Omkring samme tid var der flere mennesker, der gjorde stort set det samme, så det var en lille boom af funktionel beklædning af Kanga, som stadig eksisterer. Vi ser os selv som en del af en bevægelse, en tendens i en bestemt tidsperiode.

2005 startede vi Tantex Ltd som primært producerer tøj til vores eget mærke Kanga Kabisa. Vi havde boet i Zanzibar i næsten to år, og Lotta, min partner, havde tidligt begyndt at eksperimentere med at lave børnetøj af den traditionelle **Kanga**. Mange kunne lide, hvad de så og vi forudså en blomstrende tøjforretning foran os, baseret på en kombination af den østafrikanske pragt af farver og den nordiske måde at få tingene til at fungere. Jeg ved ikke, om vi havde

Vores måde at gribe det an på var anderledes. Vi begyndte straks at markedsføre os selv og profilere vores brand **Kanga Kabisa**.

Det var på daværende tidspunkt ikke almindeligt at gøre i Zanzibar. Vi besluttede, at vi ville starte en virksomhed og forsøge at finde partnere, der var mere baseret i Zanzibar, end vi, da vi sikkert stadig mente, at vi ville rejse tilbage til Sverige.

Vi åbnede tidligt i en butik i midten af Stonetown og begyndte at annoncere i den nuværende gratisavis, Swahili Coast. Efter to mislykkede forsøg på at bringe partnere ind i virksomheden, troede vi for tredje gang, at vi havde heldet med os, da vi slog os sammen med en skrædder, der kørte sin egen syworkshop på øen. Det skulle give os bedre mulighed for at kunne holde øje med kvaliteten. Dette partnerskab sluttede dog i 2009, og siden da har vi drevet forretningen indenfor familien. Vi besluttede også at lukke butikken i 2010, fordi vi var flyttet tilbage til Sverige, og det var svært nok at drive selve produktionen eksternt. Vi har i øjeblikket fokus på produktion af personale uniformer til hotel branchen og er nu på udkig efter nordiske mærker, der kan være interesseret i at teste en lille kvalitets producent fra Zanzibar. Siden starten har vi haft workshop fire forskellige steder og i dag har vi lejet et lokale i en såkaldt eksport forarbejdnings zone.

Et spørgsmål, stillet af mange er: Hvad er forskellen på at starte virksomheder i et land som Zanzibar i Tanzania i forhold til Sverige? På ét niveau er det den samme proces, men på det personlige plan, er det altid lettere at gøre tingene på det sted, hvor man har sproget og de fleste livserfaringer fra, og man skal ikke undervurdere værdien af statsborgerskab og den sikkerhed, det giver til aktiviteter som opstart af virksomheder. Spørgsmålet om f. eks. arbejdstilladelse er en stressfaktor, der kan bruges af selv den mindst korrupte embedsmand.

Noget, jeg ser som en stor forskel, er tillidsniveauet. På det grundlæggende plan, så stoler vi på hinanden i Sverige. Jeg har vurderet dette lidt og ser både at vi har et godt fundament af tillid, men også at vi har et retssystem, der sikrer sanktioner mod dem, der overtræder tillid, love og regler. Det findes ikke i Zanzibar. Dette, kombineret med en lav sikkerhed,

skaber et meget træt erhvervsklima, hvor ingen tør gøre noget, hvis ikke det holdes indenfor familien. Og selv inden for familien kan man ikke regne med fuld tillid. Jeg mener, at det gør opbygning og udviklingen af små virksomheder vanskelig.

Vi har prøvet alle former for partnerskaber, men intet har desværre virket, dels på grund af min - skal vi kalder det - «*svenske naivitet*», og dels på grund af det lave tillidsniveau på stedet. Resultatet var, at jeg følte en stor vrede og bitterhed, som stadig i dag kan jage mig op tidligt om morgenen. Følelsen af forræderi og forbandende min egen dumhed. Men for det meste, synes jeg i dag, at jeg gennem denne erfaring har lært en enorm mængde om mig selv og alle disse mennesker, jeg har arbejdet og stadig arbejder sammen med.

En væsentlig forskel rent kommerciel er, at vi i Sverige arbejder meget hårdt for at skabe et koncept, der skal udstråle en helhed, og det er det store billede, der virkelig sælger produktet eller undertiden er selve produktet. På Zanzibar derimod handler det om at komme i gang med business og ikke pådrage sig en masse unødvendige omkostninger. Omsætning så hurtigt som muligt er det, der gælder og man vil hellere sælge meget med mindre overskud end blot et par elementer med højere profit. Kombinationen af både at markedsføre pænt og sælge, til at opbygge et billede omkring produktet og komme til en høj omsætning er, hvad vi arbejder på lige nu.

Det lykkedes ret hurtigt at skabe en positiv følelse omkring vores produkter, men vi var i begyndelsen dårligere til at sælge og få salget op til det niveau, der kræves, når den første interesse havde lagt sig. Ansættelse af personale er en anden ting, der adskiller landene. I Sverige ser vi på en eller anden måde en sammenhæng fra tidsbegrænsede til tidsubegrænsede kontrakter, - selv om det i dag ikke er helt rigtigt, - mens i Zanzibar er der ingen, som forventer en fast stilling, men det er den korte gældende kontrakt, der gælder. Du får jobbet, du udfører arbejdet, du får udbetalt, punktum. Du får et nyt job, du

udfører arbejdet, du får udbetalt, punktum. Jeg mener, at det lange arbejdsforhold ikke er traditionelt og ikke så vigtigt i Zanzibar. Der er ingen grad af ligestilling, men det hele er mere baseret på hersker og tjenestefolk mentalitet. Arbejdet handler udelukkende om en pengemæssig transaktion.

Det er nemt for en person som mig, der kommer fra en sikker del af verden, - hvor jeg nok ikke er på gaden, hvis jeg skulle fejle, - at tale om vigtigheden af at kunne stole på hinanden. Desværre er der rigtig mange i Zanzibar, - de fleste, - som ikke har den sikkerhed eller oplevelsen af, at det kan være værd at stole på hinanden.

Hvorfor dette er tilfældet, kan man diskutere længe, men jeg synes, det er en uheldig kombination af mange faktorer i historien, hvor de mest almindelige årsager normalt tilskrives kolonialisme, bistandisme og den seneste tids ringe politisk lederskab, der er født ud af den første to -ismer. Jeg tror, at vi stadig er relativt enestående i Sverige, når det kommer til vores samlede niveau af tillid i samfundet.

Hvad jeg kan sige som konklusion med erfaring fra både Zanzibar og Sverige er, at det er en helt virksomhed i sig selv, at starte en virksomhed - uanset hvor du er i verden. Godt kendskab til landet og kulturen, skikke og praksis er afgørende. Klar kommunikation gennem sprog og afklaring af forventninger er en nøgle og én ting er sikker - det er dine egne erfaringer, som skaber både glæden og sorgen, men som er den bedste skole.

(oversat fra svensk)

Johan Wallin

At arbejde som JPO i Verdensbanken i Tanzania.

Inden jeg fik job i Verdensbanken havde jeg mange fordomme om organisationen. Jeg havde igennem mine studier lært om de store konsekvenser 80'ernes og 90'ernes strukturtilpasningsprogrammer havde haft på den fattigste del af befolkning blandt andet i Afrika. Derudover var min forestilling, at Banken udelukkende lånte penge ud til store infrastrukturelle projekter som veje og dæmninger uden at tænke på miljøet og lokalbefolkningen. Det var derfor med en vis skeptisk holdning jeg i februar i år flyttede til Tanzania for at arbejde på Bankens landekontor i Dar es Salaam.

Mine to overordnede arbejdsområder drejer sig om at overse og støtte implementering af de to miljøprojekter vi har i landet samt at sikre, at alle Bankens øvrige projekter har så få negative konsekvenser på det omkringliggende miljø som muligt. Igennem sidstnævnte er jeg blevet involveret i et stort projekt som hedder "Tanzania Social Action Fund" (TASAF). Projektet, som har været i gang siden 2004 og har et overordnet budget på lidt over end 1 milliard kroner bliver implementeret af den tanzanianske regering og dækker alle afkroge af landet.

Den igangvarende fase af TASAF slutter i juni, 2013. Derefter vil fase tre af projektet træde i kraft under navnet Productive Social Safety Nets (PSSN). Dette nye projekt har det samme overordnede design og formål som TASAF. Aktiviteterne under PSSN forventes at sættes igang i starten af 2013 og vil løbe indtil d. 31. december 2017.

Målet med TASAF er at give lokalsamfund mulighed for selv at søge, implementere og monitorere små projekter som skal bidrage til forbedrede levevilkår. Med denne tilgang er det hverken Banken eller regeringen som fortæller lokalsamfundet hvad de har brug for, det gør lokalsamfundet selv. Langt de fleste projekter handler om at øge adgangen til vand, skolegang og sundhedsklinikker samt at forbedre sanitære forhold og veje.

Med dette kunstvandingsanlæg kan der høstes ris 2 gange om året i stedet for blot én gang

Men TASAF giver også penge til lokale foreninger og grupper som ønsker at starte egen forretning op i form af f.eks. biavl eller fremstilling af tøj, kurve og tæpper og er dermed med til at skabe en vigtig alternativ indtægtskilde som ikke er direkte afhængig af landbruget. Desuden trænes lokalbefolkningen i hvordan projekterne skal administreres og monitoreres.

Størrelsen på de projekter TASAF finansierer er som ofte forholdsvis små og for hver type projekt er der et loft for hvor meget en landsby kan modtage af støtte. På denne måde sikres det, at så mange som muligt får adgang til midlerne. Der skal ikke tænkes stort, men småt. Et lille bidrag kan gøre en enorm forskel for dem som næsten ikke har noget som helst. TASAF har igennem dets levetid gavnet, enten direkte eller indirekte, over 20 mio. mennesker (omkring halvdelen af Tanzania's befolkning) blandt ved at bygge ca. 2.300 km grus vej og renovere eller konstruere over 1.700 små sundhedsklinikker.

Min rolle i TASAF handler om at støtte og rådgive projektets ansatte i hvordan vi sikrer, at alle disse små projekter ikke unødvendigt skader miljøet. Negative bivirkninger fra diverse projekter kunne blandt andet være skovfældning, forurening, eller overforbrug af vandressourcer; scenarier som skal undgås for at sikre en bæredygtig udvikling. Hver eneste af de over 6.000 gennemførte projekter har derfor inden de blev godkendt skulle igennem en "screening" for mulige miljøkonsekvenser. Afhængig af resultatet fra den "screening", bestemmes hvorvidt en undersøgelse for Vurdering af Virkninger for Miljøet (VVM; på engelsk Environmental Impact Assessment (EIA)) skal gennemføres

Diget er bygget af de lokale beboere og har skaffet beskæftigelse og løn fra TASAF til mange. Diget har sikret at et større område kan opdyrkes uden fare for at saltvand kan ødelægge afgrøderne

for det pågældende projekt inden godkendelse. Projekter uden videre påvirkninger på miljøet kan godkendes, men større projekter med væsentlige potentielle miljøkonsekvenser skal gennemgå VVM undersøgelsen som vil udforme konkrete planer for hvordan disse negative konsekvenser kan minimeres eller helt undgå

én gang. Hvad der var udfordringen var bæredygtigheden af anlægget og de sociale og miljømæssige konsekvenser. Bønderne, som nu nød godt af en stabil vandforsyning og en langt større risproduktion, beklagede sig over, at der ikke var nok vand til alle deres marker. Desuden fortalte de os, at folk fra landsbyerne længere nede af floden

Denne kendsgerning har været med til at screeningen ofte ikke er blevet gjort eller er af så dårlig en kvalitet, at miljøkonsekvenser alt for sjældent er blevet ordentlig tænkt ind i projekterne og de nødvendige tiltag er blevet gennemført.

Det kan få store konsekvenser for bæredygtigheden af disse projekter hvis

Piger under 7 år modtager undervisning i matematik. Sodavandskapslerne bruges som redskab til at lære at tælle og lægge sammen.

Dette er proceduren på papiret. Virkeligheden er en noget anden. I september i år besøgte jeg flere projekter på Pemba i forbindelse med hvad Banken kalder en Implementation Support Mission. Disse missioner har til formål at vurdere og monitorere projekts fremdrift samt at identificere udfordringer for implementering. Missionerne bliver afholdt hvert halve år i samarbejde med TASAF ansatte og inkluderer som oftest feltture til udvalgte projekter rundt omkring i hele landet.

På Pemba besøgte vi blandt andet et kunstvandingsanlæg som havde til formål at skabe en stabil vandforsyning til de omkringliggende rismarker. Umiddelbart så dette projekt meget succesfuldt ud. En stor andel af folk fra de lokale landsbyer havde under konstruktionen af anlægget fået midlertidig beskæftigelse og dermed sikret sig en ekstra indkomst. Derudover havde bønder med rismarker i den lille dal omkring anlægget nu formået at høste ris to gange om året i stedet for

hvor anlægget fik dets vand fra, nu ikke kunne producere så meget ris som før p.g.a. vandmangel. Det viste sig da også, at ingen overordnet undersøgelse omkring vandmængden i området var blevet gennemført før projektet var blevet godkendt og anlægget bygget. Den udfyldte screenings-formular vurderede til og med, at projektet ikke havde nogen som helst konsekvenser for miljøet, hvilket ikke kunne være længere fra virkeligheden.

TASAF projekterne administreres som nævnt af lokalsamfundene selv og her kapacitet og ressourcer som oftest ikke tilstrækkelige til at indfri alle de krav om f.eks. miljø-screening, der kommer fra regeringen og Bankens ledelse langt væk i Dar es Salaam og Washington. Procedurer og retningslinjer er ikke blevet udformet så de kan forstås og implementeres af folk ude i landsbyerne og støtte fra regeringens distriktskontorer sker langt fra i en tilstrækkelig grad grundet manglende mandskab og budgetter.

f.eks. en undersøgelse af mængden af det omkringliggende grundvand ikke er blevet gennemført inden der bygges en ny brønd. En brønd uden vand er ikke til megen hjælp. Bankens "alternative" tilgang til udvikling, hvor småt er godt, bringer udfordringer med sig i et land som Tanzania.

Den lokale forankring, som er hele grundstenen i TASAF er ikke uden problemer, men det er vejen frem. Hvis bare både regeringen og Banken vidste blot lidt mere om, hvad der forgår der, ude på landet, hvor langt de fleste tanzanianere bor, ville TASAF og mange andre store donor-projekter være langt mere effektive og bidrage mere positivt til landets udvikling.

Det er i hvert fald den følelse og fornemmelse jeg har her, efter 10 måneder i Banken i Dar. Men jeg kan også have taget helt fejl.

Tobias von Platen.

Education for All?

Undervisning har altid haft stor interesse i Tanzania. Det ses meget tydeligt i de daglige aviser, som næsten hver eneste dag har et indlæg om undervisningsstandarden i landet. Problematikkerne ligner meget de samme som vi kæmper med; læsefærdighed, ungdomsarbejdsløshed, lærernes faglighed, arbejdsvilkår og løn, børnenes adfærd, forældrenes bekymring, det private overfor det kommunale. Sidst og ikke mindst hvad er nødvendig viden i fremtidens samfund både lokalt og globalt. Det er alt sammen genkendeligt fra vores egen andedam og alligevel er det langt mere komplekst.

Historisk har undervisningen i Tanzania både været formel og uformel, afhængig af miljø, befolkningsgruppe og tid. Før kolonitiden var viden overført fra de ældre til de yngre. Det slog til, fordi samfundet var statisk. Viden og erfaring var meget differenceret afhængig af, hvor man var og hvad der var nødvendig viden lige præcis der, for at overleve. Kvinder og mænds færdigheder og viden var stærkt opdelt.

Under kolonitiden blev det nødvendigt at opgradere bøndernes viden, da de skulle levere cash crops til videre forarbejdning i Europa, ligesom kolonimagten uddannede de få, der var nødvendige for at drive embedsværket. Forløberne for kolonimagten var missionærerne, som fik ansvaret for den formelle skoleuddannelse.

Efter UHURU blev missionen frataget det ansvar og den indflydelse, idet man erkendte, at "koloniskolernes" curriculum var irrelevant for det brede afrikanske samfund og at undervisning var et politisk værktøj. Målet måtte nødvendigvis være, at alle børn, piger som drenge, skulle i skole.

Læse-, skrive- og regnefærdigheder var en selvfølge, men også erfaringsbaseret viden, som kunne løfte livskvalitet og færdigheder i landsbymiljøet, var et vigtigt mål.

Til styrkelse af selvverd og selvopfattelse og fællesfølelse blev nationalsproget Swahili som undervisningssprog et vigtigt element.

Da Tanzania opnåede selvstændighed var befolkningstallet ca. 12 mill. og 2% gik i Primary School og 90% af tanzanianere over 10 år var analfabeter. Overalt i landet foregik der voksenundervisning. Mobiliseringen var beundringsværdig.

Når man bevægede sig rundt i landet kunne man se store sorte tavler opstillet under skyggefulde mangotræer og store grupper af kvinder siddende på jorden med pænt samlede ben blive undervist af en Secondary School elev, som var udkommanderet til at tage sin tørn og dele sin viden.

De ca. 12 millioner mennesker ved selvstændigheden er i dag steget til flere end 40 mill. I 1961 gik 2% i en syvårig Primary School mod nu, hvor tallet er 98%. Vigtigst er det, at undervisningen nu var gratis.

I 1961 gik 11.832 børn i Secondary School. Tallet i dag er 1.638.699 elever i 4.367 skoler, hvoraf de 3.337 er Boarding skoler.

I 1980 tildelte Unesco Tanzania en speciel pris for at have en god undervisningsstatus, (80% af befolkningen kunne læse og skrive.) og landet havde en højere skolefrekvens end de fleste andre lande i Afrika og Sydasiens. Tallet er for nuværende 60%, der går i skole.

Men rejsen har været lang og besværlig

Man har tvunget af omstændighederne prioriteret kvantitet frem for kvalitet. Det har på mange måder haft sin pris. Da 50% af alle Form 4 elever dumpede til den nationale eksamen i 2011 var det et virkeligt "wake up call". Indlæggene i avisen var mangfoldige. Mange prøvede eller prøver at analysere årsager og placere "aben", som er et mangesidet uhyre.

Det følgende er nogle af de mange udsagn, der har været i nyhederne.

De unge og deres forældre klagede til National Examination Council of Tanzania, NECTA over problemet. Der blev afholdt et møde hvor børn og forældre påstod, at NECTA med vilje havde udarbejdet eksamensspørgsmål for at straffe eleverne, når de udmærket godt vidste, at det pensum, der blev fulgt, ikke dækkede eksamensspørgsmålene. Det kom også frem på mødet, at de studerende havde snydt og demonstreret ved at tegne seksuelle tegneserier der, hvor de skulle svare på spørgsmålene. Som forsvar for manglende undervisning fortalte lederen af NECTA, at de var hårdt ramt af "Ghost teachers", som fik udbetalt løn, men ikke underviste i den skole, hvor de var ansat. I stedet underviste de i private skoler.

Et andet forsvar lød, -"at det curriculum som eksamen var udarbejdet efter havde været gældende siden 2005, men kun få lærere havde en idé om, hvad det indeholdt eller hvordan det skulle implementeres", udtalte **Dr. Mkumbo**, Head of Department of Educational Psychology and Curriculum Studies at

UDSM College of Education. Hvis den udtalelse holder vand, er problemet ret stort, vil jeg mene.

Mr. Nkonya, Secretary for Tanz. Association of Managers and Owners of Non Governmental Schools and Colleges påstår, at pengene til undervisning forsvinder. 2,3 mill. \$ bliver brugt til at betale Ghost teachers. 2,5 mill. \$ til folk, som ikke er tilstede. 60% af Government teachers er altid væk og dem, der er på skolen underviser kun 2 timer.

Endvidere fortalte han, at budgettet for 2009 blev fordoblet til 4,7 mill.\$.

Alligevel er der børn på det niveau, som befinder sig i Secondary School og det kan jo kun skyldes korruption og urent trav, skrives der i et indlæg. En artikel i maj 2012 henviser til en undersøgelse, som viste at; "860 illiterate children join Secondary Schools after Standard 7 examination".

Flere Secondary School skoleledere klager over, at de ikke er i stand til at undervise i fysik, kemi, biologi, geologi og matematik, fordi de ganske simpelt ikke har lærerkræfter, som kan undervise i disse vigtige fag. Hvis man så har undervisere, mangler man helt udstyr og

Det skulle sige lidt om regeringens engagement i **Education for All**.

Også Primary Schools har store problemer. Efter syv års undervisning viser en undersøgelse, at kun 4 ud af 10 børn kan læse og forstå simple sætninger på engelsk og swahili eller simpel matematik svarende til hvad der kræves at et barn i 2. klasse.

laboratorier, hvor fremtidens ingeniører og videnskabsfolk kan udvikle de færdigheder, der er brug for i Tanzania fremover. På nuværende tidspunkt hvor gas og olieudvinding er i udvikling, kan man forudse stor efterspørgsel på lokale ingeniører og teknikere, så uddannelse indenfor disse områder skal opprioriteres, hvis det skal undgås, at udenlandsk ekspertise overtager markedet.

Lærerne

Ligesom i Danmark er det hos lærerne, kritikken i første omgang lander. 80% af befolkningen i Tanzania lever i rural areas. Alligevel ønsker lærerne ikke at undervise der.

En undersøgelse foretaget af **HAKI ELIMU** (rådgivende NGO i undervisningsspørgsmål) i 2010 afdækkede, at i 2008 fik undervisningssektoren tildelt 1,271 nye stillinger, men fik kun besat 444 stillinger.

Resten søgte mod de store byer, som havde fået tildelt 197 stillinger, men endte med at ansætte 446 nye lærere. Resten blev ubesat.

Det begrundes med, at lærerne ikke ønsker at bo i de fattige landområder med dårligt sundhedsvæsen, dårlige transportmuligheder og uden sikkerhed for vandforsyning.

Dertil kommer de fysiske rammer og fraværet af undervisningsmateriale og med 100 børn i hver klasse siddende

på gulvet må man give kritikerne ret i, at undervisningssektoren er undermineret. Prime Ministers Office indrømmer, at der op til september i år på landsplan mangler 728,093 skoleborde.

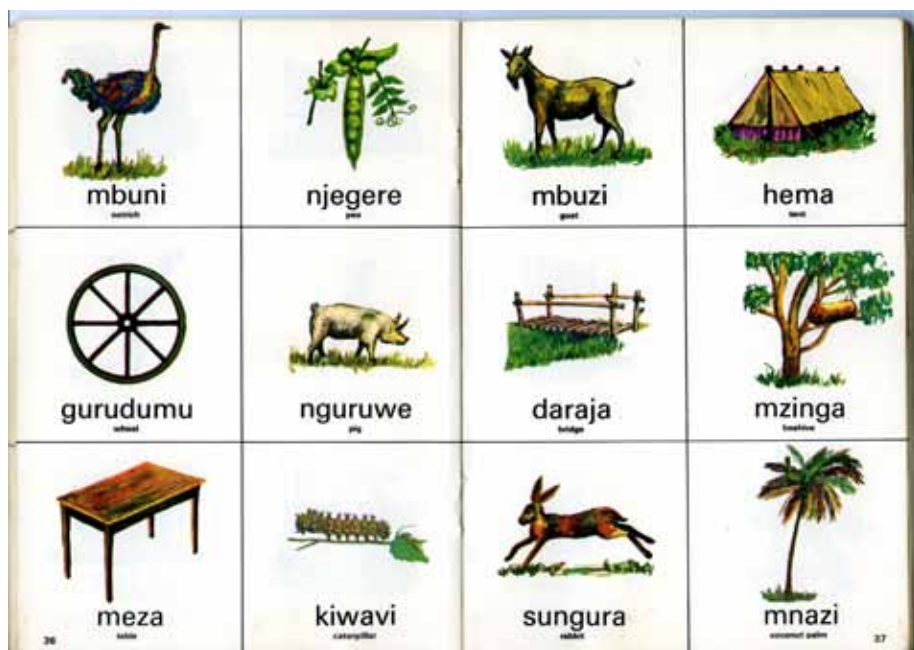
Bare tallene fra Kigoma regionen viste en mangel på 1930 lærere i Primary Schools og 51,902 skoleborde. I Secondary Schools mangler der 1032 lærere og 40.000 skoleborde.

Haki Elimu foreslår, at man tilbyder up country lærere *hardship* tillæg. Det gøres bl. a. i Malawi.

Et andet indlæg i debatten kommer fra Tanzania Teachers Union President Gratian Mukoba: "Skolerne er invaderet af ukvalificerede lærere".

Men en anden årsag er en endeløs konflikt mellem lærerne og regeringen om ressourcer. Konflikten handler ud over løn og bolig også om undervisningsmiljø som de fysiske rammer, antal børn i forhold til lærernormering og undervisningsmaterialer.

Engang var undervisning et fag med prestige. Men på grund af manglende støtte vælges det nu kun af folk, som en sidste udvej. Det fik lektor Mabula Nkuba fra Dar es Salaam University of Education at foreslå, at regeringen kunne forbedre undervisningssektorens status; "*-hvis de behandlede lærerne på samme positive måde, de behandler Tanzania People's Defence Force officers på!*"

Hvad er så årsagen til Ghost teachers? Lærerne prøver på forskellig måde at kompensere for den dårlige løn, som de ikke kan overleve for, ved i det skjulte, at være ansat to steder. Det lyder jo ikke godt, men årsagen er måske, at de tit slet ikke får udbetalt deres løn.

Andre supplerende indtægter er begrebet "tuition", eller ekstra undervisning, som der skal betales for til den samme lærer, som så udenfor arbejdstid underviser barnet i det, der skulle have fundet sted i den normale skoletid. Det har pågået i årevis og har nogle steder udviklet sig til uautoriserede "tuition centres". Det har fået Ministry of Education til at stille sig kritisk til fænomenet. Først kritiserer de folk for at udnytte situationen økonomisk. Dertil er de kritiske overfor de fysiske rammer og undervisernes kompetencer. En leder i GUARDIAN påpeger, at årsagen er, at elever og forældre er desperate over den dårlige standard i skolerne. Derfor er forældre, tvunget af omstændighederne, villige til at betale. F. eks i Mapinduzi Primary School skal standard five to seven betale 3.000 shs. hver fredag som eksamination afgift og 300 shs. hver dag som tuition fee.

Det gøres for at få en god eksamen, men er med til sikre de private skolars markedsandel.

Kritikken går på, at i stedet for at gøre centrene ulovlige, skulle ministeriet hellere se på de grundlæggende problemer.

Men overlevelsestrategierne stopper ikke her

Hvis Standard Seven eleven består eksamen og vil videre til Secondary School har mange, både børn og forældre en voksende erkendelse af, hvor udfordringerne er.

En væsentlig svaghed er undervisningssproget, som i de første syv år har været på swahili med almindelig undervisning i faget engelsk. Men i Secondary School foregår hele undervisningen på engelsk. Da standarden er lav, er det en hård kop the pludselig at skulle undervises på et sprog, som man slet ikke behersker. Man kan hverken skrive, læse eller tale det.

I et forsøg på at løse problemet har private mennesker oprettet noget de kalder "pre-form one classes", som skal bygge bro mellem Primary og Secondary skolen. I Zanzibar har man erkendt problemet og har "orientation classes", hvor der kun er tre fag som er matematik, languages (engelsk/swahili) og General Science for at klæde børn på til de nye udfordringer i Secondary. I Kenya har man udvidet Primary med et 8. år af samme årsag.

Bekymringerne over løsningsmodellerne er stor. Ikke uvæsentligt nævnes den pekuniære del af pakken. Nogle centre charger mellem 10.000 to 30.000 shs. pr. head. Andre charger mellem 150.000 og 250.000. Der findes også "Boarding Orientation Courses" på 45 dage. Prisen beløber sig til 245,500 shs. og der opfordres til at organiseres af pre-form one og Ministry of Education garanterer kvaliteten.

Men som alle kan se tilgodeser den model kun middelklassen og well off families og det er jo ikke lige det, der lå i begrebet **Education for All.**

Så når der bliver spurgt; «-skal vi forbyde eller indføre pre-form one classes?» og samtidigt bliver foreslået, at man først skal starte med at evaluere undervisningssystemet og der bliver præciseret, at det er vigtigt at spørge sig selv, hvordan er det gået til, at det er så nødvendigt med pre-form one classes, er det meget relevante spørgsmål.

Dertil kommer et utal af private skoler, som koster kassen, men hvor undervisningssproget fra start er engelsk. Men også til deres undervisning stilles der spørgsmål. Hver år omkring eksamenstid er aviserne fulde af påstande om fusk med opgaverne, som enten er lækket (læs solgt) eller besvarelserne er skrevet af ???.

Hvem sikrer, at undervisningsniveauet er op til standard. Det gælder både regerings og betalingsskoler, som også betjener sig af ekstra indtægt med eksamens camps, hvor de underviser i det, de allerede er blevet betalt for i årets løb. Det virker som anarkistiske tilstande, hvor en grådig "money shetani" maler ængstelige forældre.

En erfaren underviser har denne bedømmelse af systemet; *"Tanzania har et dybt ulige, dualistisk undervisningssystem, - et for de rige og et for de fattige, med et system af "bedste" offentlige skoler for middelklassen. Dette er i stærk modsætning til principperne om ligestilling og retfærdighed som Mwalimu Nyerere stod for. Det, der markerer forskelle i dag, er ikke længere race som det var under kolonitiden, men derimod klasse. Vi vil snart erfare, at klasseforskelle vil have afgørende betydning for den sociale sammenhængskraft i landet!"*
Marjorie Mbilinyi, 2004.

Sproget

Uenigheden om swahili som undervisningssprog har stået på i årevis. Intentionerne var gode nok, men har tabt pusten undervejs. Tanzania består af 120 forskellige befolkningsgrupper med hver deres sprog. Swahili er derfor også et fremmedsprog for børnene, når de kommer i skole. Problemet er som nævnt, at heller ikke swahili beherskes af børnene. Men hvis engelsk og andre fag for den sags skyld skal læres gennem et sprog, barnet ikke behersker, har man jo et problem. Problemet eskalerer videre op gennem systemet. Selv på universitetet er det vanskeligt at gennemføre undervisning på engelsk og derfor slår man tit over

i swahili.. På grund af manglende engelsk kundskaber har tanzanianske kandidater svært ved at klare sig i internationale faglige fora. Det siges også, at tanzanianske studerende på f.eks. Makerere i Kampala har svært ved at følge undervisningen, fordi deres sprogfærdigheder er for dårlige. Nogle argumenter går på, at det slet ikke er sproget, men dårlig undervisning, der er årsagen. Andre påpeger manglende læseinteresse og mangel på noget at læse i. Men man læser jo ikke af lyst, hvis det er for svært. Så måske er det på tide at vælge sprogside.

Det får mig til at tænke på den store indsats, man gjorde i tidernes morgen for at bekæmpe analfabetisme. Der blev lavet en undersøgelse af læsefærdighederne nogle år efter deltagerne i voksenundervisning havde afsluttet deres læsekursus. Det viste sig til alles rædsel, at rigtig mange var blevet analfabeter igen, for når der ikke er noget at læse i, glemmer man det, man har lært.

Men det sidste argument i debatten er måske det vigtigste. At blive undervist i de rigtige emner på den rigtige måde og ikke bare lære indholdet udenad som man lærer koranen uden at forstå så meget af indholdet, ligesom vi lærte salmevers og kongerækken til ingen verdens nytte. Modsat f.eks. abstrakte begreber, som danner helheder og dermed forståelse. Hvis man i hjemmet lærer/tillader barnet at stille spørgsmål til ting, hun ikke forstår og opfordrer hende til at bede om en forklaring, vil hun stille spørgsmål i skolen og senere vil hun stille spørgsmål til de politiske repræsentanter og ledere og hun vil udfordre dem, hvis de misbruger deres magt, skriver **Jenerali Ulimwengu**, som

er en velkendt journalist i Tanzania, som selv i sin praksis har udfordret systemet. Han ved om nogen, at al undervisning er et politisk redskab.

Når der bliver skrevet; ***Tanzania should pull up its socks and make sure that the educational sector is improved, so to catch up with other countries in the World,*** - kan man jo kun være enig, men hvis man ikke samtidig adresserer befolkningstilvæksten i landet, som er en af de højeste i verden, kæmper man mod vindmøller.

Birthe Kirknæs

Education for All drejer sig ikke kun om boglig uddannelse, den teknisk/håndværksmæssige uddannelse skal også prioriteres i Tanzania.

Vi har mistet Yussuf Saleh Salim, som døde af cancer 21 april efter 5 års sygdom.

Vi har også mistet en frygtløs forkæmper for retfærdighed og demokrati for Zanzibar. På trods af sin sygdom fortsatte Yussuf sit arbejde både som læge og politiker. Hans utrættelige kamp for retfærdighed i forholdet mellem Zanzibar og unionen med Tanganyika har haft stor betydning for forholdet på øerne.

I 1972 blev han, sammen med sin bror Salim Saleh, beskyldt for at være medskyldig i mordet på Zanzibar's præsident og anbragt i detentionen men blev frigivet efter et stykke tid. Det varede dog kun kort og han blev nu fængslet i Ukonga fængsel i Dar es Salaam indtil han igen blev sluppet fri i 1974. Frigivelsen blev bragt i stand gennem Amnesty International's kampagne for at få politiske fanger løsladt i Tanzania.

Yussuf kom derefter til Danmark og fik asyl og her fik han mulighed for at færdiggøre medicinstudiet efter at have lært dansk. Han specialiserede sig i hjerte/karsygdomme og arbejdede efter sin eksamen både i Norge, Sverige og Danmark.

Yussuf arbejdede altid, familien var vigtigst for ham og arbejdet på hospitalerne krævede meget men retfærdighed og demokrati i Zanzibar lå ham meget på sinde. Han var med i bestyrelsen af **DANTAN** fra starten og var initiativtager til **HAMAKI**, Harakati za Kuleta Maendeleo ya Kidemokrasi, som Babu også var med i. HAMAKI havde nært samarbejde med CUF og Seif Sharif Hamadi, som nu er vicepræsident i Zanzibar. Yussuf var også initiativtager og sekretær i **Umoja wa Wazanzibari** Scandinavia. Ligeledes var han formand for **MUWAZA**, Mustakbali wa Wazanzibari, som arbejdede for en revision af Unionsforfatningen hvor der blev taget mere retfærdigt hensyn til Zanzibar. Udover arbejdet med HAMAKI og CUF var han også med i bestyrelsen af **UNPO**, Unrepresented Nations and Peoples Organization, med kontor i Hague, Holland.

Yussuf's bekymringer for sit land har også ført til en bogudgivelse; Zanzibar, Dola, Taifa na Nchi Huru.

Udover det politiske arbejde gjorde Yussuf meget for at bringe zanzibarianerne sammen, blandt andet gennem at arrangere fodboldkampe og han havde selv i sin ungdom været stor tilhænger af Raha Leo fodboldholdet i Zanzibar.

Yussuf har også fået tid til at samle medicin og hospitalsudstyr sammen og sende det til modtagere i Zanzibar og selvom han var syg fortsatte han dette arbejde og så sent som efter "Spice Islander" katastrofen tog han initiativ til en indsamling i Danmark til fordel for de efterladte familier.

Æret være Yussuf's minde, vi vil savne ham!

